

Povzetki posveta

- Za projekte, v katerih bo vključena OZ (občanska znanost), morajo veljati enaki standardi, kot za siceršnje ZR-projekte, kar pomeni, da se vedno zasleduje "odlična znanost";
- Občanska znanost naj služi komunikaciji poslanstva znanosti v družbi in preko OZ naj znanost postane (bolj) družbeno angažirana. OZ naj postane instrument/koncept za izgradnjo zaupanja javnosti v znanost. OZ naj pripomore, da bodo znanstveni izsledki javnosti bolj razumljivi in sprejemljivi;
- V praksi (MLE) so bila evidentirana štiri ključna priporočila za vključevanje OZ v ZR delo, in sicer vzpostavitev mreže za podporo OZ, vzpostavitev namenskih finančnih instrumentov, potrebna je kulturna (družbena) sprememba, kar je najbolj dolgoročen ukrep, ter vzpostavitev ključne infrastrukture (tudi podatkovna in podporni);
- OZ ne pomeni, da lahko vsakdo postane znanstvenik »v hipu«. Znanost je zahtevna in njene metode dela so rigorozne. Proces dolgoletnega izobraževanja ni mogoče spremeniti ali skrajšati. Preko OZ pa lahko vsakdo spozna načela znanstvenega dela ter v okviru možnega prispeva k ZR delu, npr. z zbiranjem podatkov na standardizirane načine;
- OZ ni brez sodelovanja zainteresirane javnosti, zato je izjemno pomembno, kako vključiti vse (pomembne, ustrezne, prave) deležnike. Kot zelo pomemben deležnik so bili prepoznani učenci in dijaki, saj zgodnje seznanjanje s procesi ZR dela pomeni tudi izobraževanje za večje poznavanje vloge znanosti, tako v smislu morebitne karijerne poti posameznika kot tudi pomena znanosti za družbo;
- Slovenija naj se celovito vključi v globalne povezave skupnosti OZ;
- Izjemnega pomena je pravilna, pravočasna, obsežna, ciljna komunikacija OZ;
- Javnost lahko pomembno prispeva pri izvajanju raziskav, še posebej tam, kjer je potrebno veliko število sodelujočih, npr. za izvedbo opazovanj (pojavnost rastlinskih in živalskih vrst, spremljanje onesnaženja v naravi ipd.). (Prebivalcev je veliko in s(m)o povsod, znanstvenikov je (pre)malo.);
- Opredeliti je potrebno etične dileme, do katerih lahko pride pri izvajanju OZ (izpostavljeni so bili primeri, npr. poskrbeti za varnost občanskih znanstvenikov);
- OZ naj postane način/metoda, da javnost preko participiranja v ZR delu bolje spozna in razume znanost ter ji začne bolj zaupati;
- Za javnost oz. občanske znanstvenike so nekatere teme bolj privlačne, npr. zdravje in stanje onesnaženosti okolja, kjer živijo;
- Za projekte, v katerih bo vključena OZ, je ključnega pomena, da se zagotovi ustrezno usposabljanje občanskih znanstvenikov za delo ter valorizacija pridobljenih podatkov oz. opravljenega dela, pomembno je tudi, da ima posamezen občanski znanstvenik možnost neposrednega vpogleda v podatke, ki jih je prispeval;
- Idealni cilj OZ bi bil soustvarjanje v procesih ZR dela;
- Občanska znanost ni poceni in zahteva vire za vse stopnje projekta (priprava, izobraževanje, usposabljanje, izvajanje, procesiranje, obveščanje, ...). Razpisi za ZR projekte, ki bodo vključevali OZ, morajo biti primerno zastavljeni. Pri tem je pomembno tudi to, da se procesov prijave in ocenjevanja ne oteži nesorazmerno. ARIS se bo zgledoval po primerih dobre prakse iz EU.
- Predlogi glede financiranja OZ in nekaj izhodišč za pripravo razpisa: udeleženci posveta pozdravljajo idejo, da gre za standarden ZR projekt z dodatnimi sredstvi za OZ; kriterije/merila OZ je potrebno natančno opredeliti, po zgledu drugih držav EU; pomembno je ustrezno obravnavati »science of citizen science«; izpostavljeno je bilo vprašanje možnosti vključitve OZ v projekte CRP; podan je bil predlog, da se v razpis vključi možnost vnaprejšnje samoevalvacije; pomembno je meriti stanje (glede na vsebino projekta) pred in po projektu z namenom, da se ustrezno ovrednoti v projekt vključeno OZ; angažirati je potrebno ustrezne presojevalce oz. ocenjevalce projektov.

- Ko bodo vzpostavljeni temelji OZ, se naslovi problem prenosa dognanega v prakso. Opreliti je potrebno poti in načine, preko katerih se identificirane probleme prenese nacionalnim odločevalcem in izvajalcem, ter podati ustrezna in pravočasna povratna sporočila in informacije občanskih znanstvenikom, ki so sodelovali pri identifikacije problemov.